

Καταρχήν θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Δήμαρχο Μετεώρων, αφενός για την τιμητική του πρόσκληση να μιλήσω για τη Μάχη της Μερίτσας που, κατά τη γνώμη μου, είναι μία από τις ενδοξότερες μάχες της νεότερης ελληνικής ιστορίας και αφετέρου για το ενδιαφέρον και τη διάθεσή του επί της δημαρχίας του να αναδείξει αυτή τη μάχη σε πανελλήνιο επίπεδο, όπως πραγματικά της αξίζει.

Έχουν περάσει 77 ολόκληρα χρόνια από τότε που έλαβε χώρα αυτή η μάχη, από τα οποία 39 χρόνια ήταν στην κατάψυξη και τα υπόλοιπα 38 χρόνια την κάλυπτε η θολούρα της μετεμφυλιακής περιόδου.

Η Μάχη της Μερίτσας, με πρωταγωνιστές απλούς ανθρώπους και με την αυθόρμητη καθοδήγηση τοπικών ηγετικών προσωπικοτήτων, αποτελεί ένα αξιομνημόνευτο γεγονός της τοπικής ιστορίας, αλλά και γενικότερα της περιόδου της εθνικής αντίστασης κατά τη διάρκεια της ιταλο-γερμανικής κατοχής στη χώρας μας, το οποίο δεν έχει ακόμη καταγραφεί πλήρως και δεν έχει μελετηθεί επισήμως και ούτε αναγνωρίστηκε ως μάχη εθνικής αντίστασης.

Είναι μία περίπτωση ιστορικού γεγονότος με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αφού αποτελεί παράδειγμα γνήσιας λαϊκής αντίστασης με πολιτικά συλλογικό και ενωτικό χαρακτήρα, μια μάχη που, αν και υπήρξε νικηφόρα χάρις στην ομοψυχία, τον έξυπνο σχεδιασμό και τον καλό συντονισμό των συντελεστών της, ατύχησε εντούτοις στο επίπεδο της επίσημης αναγνώρισης και προβολής της, λόγω της αμηχανίας που προκάλεσε στους μετέπειτα πολιτικούς, καθώς δεν ήταν ξεκάθαρα τα παραταξιακά της χαρακτηριστικά.

Άλλοι την υποτίμησαν φοβούμενοι την αναγνώριση της φιλοπατρίας των αριστερών, άλλοι απέκρυπταν λεπτομέρειες, καθώς δεν είχε πραγματοποιηθεί με τις άνωθεν εντολές του Κόμματος, προκειμένου να την οικειοποιηθούν, ενώ τους «μπέρδευε» και το γεγονός ότι υπήρξε συνεργασία με πρόσωπα αντίθετων πολιτικών παρατάξεων.

Πολύ δύσκολο ήταν λοιπόν, για τις επικρατούσες μετεμφυλιακές νοοτροπίες στη χώρα μας, να γίνει επισήμως λόγος και να εορταστεί η επέτειος μιας επιτυχούς μάχης, από τις πρώτες της Εθνικής Αντίστασης, μια και υπήρχε η αμηχανία της ταμπέλας. Γι' αυτό και η μνήμη της θάφτηκε πριν καλά-καλά η ιστορία της να έχει γραφτεί .

Όμως ό,τι συνθέτει την ιστορία ενός λαού είναι οι πολύχρωμες, οι λαμπρές, αλλά και οι σκοτεινές ψηφίδες της ίδιας του της ταυτότητας.

Τα ερωτήματα παραμένουν:

άραγε τι έγινε σε αυτή τη μάχη; Πώς εξελίχθηκαν τα γεγονότα; Οφείλουμε να τα μάθουμε πριν εξαφανιστεί κάθε ίχνος μαρτυρίας και έλθουν κατόπιν κάποιοι «πεφωτισμένοι ιστορικοί» να μας πουν ότι όλα όσα ακούγονται είναι μύθοι ευφάνταστων χωρικών.

Από μικρό παιδί μου διηγούνταν ο πατέρας μου και ο θείος μου, Ηλίας Μπέλλος, καθώς και νονός μου Στέργιος Γιαννούλας, ιστορίες για τη μάχη αυτή. Σε μεγαλύτερη ηλικία συνάντησα τον πρωτεργάτη και εμπνευστή αυτής της μάχης, τον Ηλία Καφαντάρη, καθώς και τον άλλον πρωταγωνιστή της, τον Αριστείδη Μπλούτσο.

Έχω δημιουργήσει έναν δικτυακό τόπο (<http://maxi-meritsas.eu>), όπου στεγάζονται σχεδόν όλες οι μαρτυρίες, με την αυθεντική γλώσσα των απλών ανθρώπων που τα έζησαν. Καθένας τους αποκαλύπτει και μία άλλη πτυχή των γεγονότων. Οι αναγνώστες δεν μπορούν παρά να κρίνουν περί του λόγου το αληθές.

Αυτός ο δικτυακός τόπος, σε συνεργασία με τον Δήμο Μετεώρων, ελπίζω ότι θα εξελιχθεί σε βιβλίο, τα έσοδα του οποίου θα διατεθούν για την ανάδειξη αυτής της μάχης.

Όμως ούτε ο χώρος ούτε και ο χρόνος επί της παρούσης επιτρέπουν να προβώ σε μια εμπειριστατωμένη περιγραφή της μάχης. Θα αναφερθώ σε αυτήν επιγραμματικά και περιληπτικά επισημαίνοντας κυρίως τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, που πράγματι την αναδεικνύουν, όπως είπα στην αρχή, σε μία από τις ενδοξότερες μάχες της νεότερης ιστορίας της χώρας μας.

Με δυο λόγια, πρόκειται για το αποτέλεσμα ενός συλλογικού σχεδίου που πραγματοποιήθηκε με την αυθόρμητη ομοψυχία και γενναιότητα εκ μέρους των συμμετεχόντων κατοίκων, οι οποίοι μαστίζονταν ανελέητα από τις καταστροφικές επιδρομές και λεηλασίες των Ιταλών.

Ο αγώνας ήταν άνισος ανάμεσα στους σχεδόν άοπλους χωρικούς και τους πλήρως εξοπλισμένους στρατιώτες του επίδοξου κατακτητή. Το αποτέλεσμα όμως ήταν συντριπτικό και καταστροφικό για τους Ιταλούς, χάρις στο καλοστημένο σχέδιο ενέδρας που τέθηκε με μαεστρία σε εφαρμογή και χάρις στο ισχυρό, το εξοπλισμένο με το αίσθημα δικαίου και φιλοπατρίας φρόνημα των χωρικών.

Εμπνευστής και πρωτεργάτης αυτής της μάχης ήταν ο Ηλίας Καφαντάρης (καπετάν Αδαμάντιος) του ΕΑΜ, που όπως χαρακτηριστικά λέει ο Στέργιος ο Γιαννούλας στη συνέντευξή του για την προσωπικότητα του, «όσο μπόι του έλλειπε τόσο μυαλό είχε».

Βασικοί συνεργάτες του στο συγκεκριμένο εγχείρημα ήταν ο Νίκος Ζαραλής (καπετάν Χασιώτης του ΕΑΜ) από το Αγιόφυλλο και ο Αριστείδης Μπλούτσος, Ανθυπολοχαγός του διαλυμένου εθνικού στρατού και αρχηγός της οργάνωσης ΜΙΔΑ, φίλα προσκείμενης στο ΕΔΕΣ.

Πρόσωπα δηλαδή με μεγάλες διαφορές στην ιδεολογία και τη δράση τους.

Όπως γράφει ο Αριστείδης Μπλούτσος, ο Καφαντάρης μαζί με τον Ζαραλή προκαλούσαν τους Ιταλούς με το να απαγορεύουν στους κατοίκους των γύρω χωριών να προμηθεύουν τρόφιμα στον κατακτητή.

Συγκεκριμένα, σε άρθρο του σε εφημερίδα των Τρικάλων την «Έρευνα» λέει:

«Εις μάτην οι κάτοικοι ικέτευον τους επικεφαλής της Ομάδος Νίκο Ζαραλήν και Αδαμάντιον (Ηλίαν Καφαντάρην) να τους επιτρέψουν την αποστολήν των σφαγίων διά να αποφύγουν τιμωρίας των Ιταλών. Ούτοι όμως ήσαν ανένδοτοι. Μάλιστα τους ηπειλήσαν ότι, εάν τυχόν παρέβαινον την διαταγήν των, θα ετιμωρούντο σκληρώς».

Ο Δημήτρης Ράπτης στα απομνημονεύματά του «Φωτεινές και μαύρες σελίδες μιας εποχής» συμπληρώνει γράφοντας:

«Οι Ιταλοί με τους Έλληνες πράκτορές τους έστειλαν μήνυμα να τους παραδώσουν τρόφιμα και ζώα. Οι αντιστασιακές οργανώσεις απάντησαν με το «Μολών λαβέ».

Τότε ξεκίνησε από την Καλαμπάκα ένα βαριά οπλισμένο τάγμα προς το χωριό Οξύνεια

Ο Παπαδήμας στο βιβλίο του «Τα Χάσια στο σταυροδρόμι της υποταγής και της Αντίστασης» γράφει:

«Ήταν 10 Φεβρουαρίου, εορτή του Αγίου Χαραλάμπους και ο Παπαθανάσης του Αγιοφύλλου έκανε τη θεία λειτουργία στην Εκκλησία του χωριού του (στο Αγιόφυλλο).

«Προτού ακόμα ο παπάς να πει το «Ευλογημένη η βασιλεία του Πατρός», ένας μαντατοφόρος από την Οξύνεια, ο Παππάς Θεόδωρος, φέρνει στον Παπαθανάση ένα σημείωμα στο οποίο γράφει: «ένα τάγμα Ιταλών και συνεργατών τους, πριν ξημερώσει μπήκαν στο χωριό κλείνοντας τους δρόμους διαφυγής και άρχισαν να λεηλατούν και να ξυλοφορτώνουν όσους βρίσκουν».

Ο παπάς του χωριού, Πούλιος Αθανάσιος, βγάζει το πετραχήλι, φιλά ευλαβικά το Ευαγγέλιο, αφήνει το δισκοπότηρο, αρπάζει το ντουφέκι, κάνει την προσευχή του και τρέχει ρασοφορεμένος να προλάβει ακολουθούμενος από τους εκκλησιαζόμενους»

Ο παπα-Κοσβύρας από την Αγναντιά στο βιβλίο του: «Από το βουνό στον Άμβωνα» γράφει:

«Ο αρχηγός της ανταρτικής ομάδας Ζαραλής ειδοποιεί στα χωριά να στείλουν από μια ομάδα με ό,τι μπορούσαν να έχουν, για να αντιμετωπίσουν το ιταλικό τάγμα. Πήγαμε και εμείς από το χωριό μας, περίπου δεκαπέντε νέοι, με ό,τι όπλο μπορούσε ο καθένας να εξοικονομήσει και με μόνο πεντ'-έξι σφαίρες, γιατί τα όπλα δεν ήταν όλα του ιδίου τύπου μαλιχέρ, μαουζέρ κ.ά.»

«Υπήρξε άριστη συνεργασία μεταξύ αντιμαχόμενων ιδεολογικά ομάδων» γράφει, επίσης, ο Αριστείδης Μπλούτσος. Και συνεχίζει:

«Η ομάς του ΕΑΜ υπό τους Ζαραλήν και Αδαμάντιον και η υπ' εμέ ομάς του ΜΙΔΑ απεφασίσαμεν να κτυπήσωμεν την Ιταλικήν δύναμιν, η οποία θα επέδραμεν εναντίον του χωριού. Η θέσις όμως που πρότειναν οι Ζαραλής και Αδαμάντιος ελάχιστα προσεφέρετο δι' ενέδραν ανταρτοπολέμου και κατόπιν πολλών συζητήσεων τους έπεισα να αφήσωμεν την θέσιν ταύτην και να καταλάβωμεν άλλην, πλέον κατάλληλον και ασφαλή δι' ημάς.»

Ένα άλλο σημείο που έχει πολύ ενδιαφέρον αναφέρεται στα απομνημονεύματα του Δημητρίου Ράπτη:

«Παρά την αντίρρηση του αρχηγείου του ΕΑΜ των Χασίων να μη χτυπηθούν οι Ιταλοί, ο Αδαμάντιος δεν πειθάρχησε και έφερε τα ωραία αποτελέσματα, που ανάμεσα στα άλλα, ήταν και ότι εφοδιάστηκε το αντάρτικο με οπλισμό, ρούχα κ.τ.λ.»

Ο Αδαμάντιος, μετά από αυτή την ανυπακοή προσεκλήθη να απολογηθεί. Λέγεται μάλιστα ότι μάλλον αυτός ήταν ο λόγος που έκτοτε εξαφανίστηκε και κανείς δεν γνώριζε πού βρισκόταν.

Συνεχίζει ο Δημήτριος Ράπτης:

«Η ιστορία του Αδαμάντιου ήταν μέχρι εδώ. Ούτε έδωσε σημεία ζωής, ούτε το όνομά του ακουγόταν μετά τη μάχη. Λάβαμε διαταγή όπου βρεθεί ο Αδαμάντιος ή Καφαντάρης να συλληφθεί. Από το 1943 που εξαφανίστηκε, ανταμώσαμε στις φυλακές Τρικάλων τον Μάρτιο 1948».

Παρατηρώντας τα χαρακτηριστικά της μάχης, μπορούμε γενικά να συμπεράνουμε τα εξής:

Πρώτον: Δεν έγινε καμιά επίταξη των κατοίκων από καμιά οργάνωση, εκτός ίσως των μελών των οργανώσεων και η προσέλευση των κατοίκων της περιοχής ήταν οικειοθελής και αυθόρμητη.

Δεύτερον: Η μάχη αυτή είχε ενωτικό χαρακτήρα, με γνήσια λαϊκή παρόρμηση, ενώ συγχρόνως συνεργάστηκαν ιδεολογικά αντίπαλες αντιστασιακές ομάδες.

Τρίτον: όσον αφορά στον αριθμό των Ιταλών που συμμετείχαν, ήταν πάνω από 360 Ιταλοί στρατιώτες, ενώ από την ελληνική πλευρά οι μαχητές θα πρέπει να κυμαίνονταν από 140 έως 180, ίσως και λιγότεροι.

Ο Αριστείδης Μπλούτσος αναφέρει τα εξής:

«Το σύνολο των Ιταλών ήταν 360 περίπου άτομα, εκ των οποίων 164 οι νεκροί, 184 οι αιχμάλωτοι και περίπου 10 διέφυγαν καθοδηγούμενοι από ένα αγροφύλακα της περιοχής. Σημειωτέον ότι στο πλευρό των Ιταλών πολέμησαν και 7 αγροφύλακες και οι οποίοι συνελήφθησαν».

Από την ελληνική πλευρά φονεύτηκαν 7 πατριώτες.

Τέταρτον: Πρόκειται ουσιαστικά για την πρώτη μάχη εθνικής αντίστασης στην Ελλάδα, μετά τον πόλεμο στην Αλβανία. Ο Γοργοπόταμος, που είχε προηγηθεί, δεν ήταν μια τακτική μάχη, αλλά δολιοφθορά του αντίπαλου. Επίσης η μετέπειτα χρονολογικά μάχη της Πύλης είχε τα χαρακτηριστικά ανταρτοπόλεμου και όχι μετωπική με τον αντίπαλο, όπως αυτή της Μερίτσας.

Πέμπτο: Εκείνο που αξίζει επίσης να σημειωθεί, είναι ότι το αποτέλεσμα της μάχης της Μερίτσας είχε μεγάλο αντίκτυπο στο ηθικό των Ιταλών, που αναγκάστηκαν μετά από αυτή τη μάχη να ανασυνταχθούν και να συγκεντρωθούν στην περιοχή των Τρικάλων, για να ακολουθήσει, μετά από άλλες ταλαιπωρίες που υπέστησαν, η τελική παράδοσή τους.

Έκτο: Ένα άλλο αξιοσημείωτο χαρακτηριστικό του συγκεκριμένου ιστορικού γεγονότος, είναι και το ήθος που επέδειξαν οι κάτοικοι των γύρω περιοχών, όπως της Οξύνειας και της Αγναντιάς. Στην ιστοσελίδα μου μπορεί κανείς να δει τη βιντεοσκοπημένη συνέντευξη του Στέργιου Γιαννούλα, όπου περιγράφονται οι καταστροφές και το πλιάτσικο των Ιταλών, που είχαν προηγηθεί: τους λεηλάτησαν, τούς έκαψαν τα σπίτια τους, αφού πρώτα τα άδειασαν από όλα τα υπάρχοντα. Ακόμα και τις προίκες των κοριτσιών πήραν.

Παρόλα αυτά, μετά την ήττα των Ιταλών, οι κάτοικοι της πληγωμένης Οξύνειας, με την παρότρυνση του Καφαντάρη και του Μπλούτσου, δεν εκδικήθηκαν, ούτε κακομεταχειρίστηκαν τους αιχμαλώτους, αλλά απεναντίας τους τάισαν,

περιέθαλψαν τους τραυματισμένους και τους άφησαν ελεύθερους να οδηγηθούν στο σύνταγμά τους.

Μεγαλείο ανθρωπιάς, πολιτισμού και χριστιανικής συνείδησης.

Γράφει ο Αριστέιδης Μπλούτσος:

«Ευτυχώς δε ουδείς εκ των ομήρων έπαθεν ουδέν. Τους αιχμαλώτους υγιείς ή τραυματίας κατευθύναμεν προς το χωρίον και τους συνεκεντρώσαμεν εντός τον σχολείου, όπου τους παρεσχέθη θερμόν ρόφημα, φαγητόν και περίθαλψις υγειονομική εις τους τραυματίας χρησιμοποιηθέντων προς τούτο του Ιατρού και των νοσοκόμων του τάγματος».

Και ο Παπαδήμας συνεχίζει:

«Στις 11 το πρωί ο Αδαμάντιος, που γνώριζε ιταλικά, μίλησε στους αιχμαλώτους μαζί με το Μαχιά και τους ανακοινώθηκε πως οι Έλληνες ξέρουν και να μάχονται αλλά και να δείχνουν μεγαλοψυχία στους αιχμαλώτους πολέμου. Γνωρίζουν ότι η μεγαλύτερη τιμωρία είναι να συγχωράς τον αντίπαλο και να του δίνεις μάθημα ανθρωπιάς. Αυτό κάναμε και εμείς, οι αντάρτες ελευθερωτές της πατρίδας μας. Την ίδια μέρα, άνδρες των δεκαρχιών συνόδευσαν τους αιχμαλώτους μέχρι το Μουργκάνι για να επιστρέψουν στην Καλαμπάκα.»

Το θλιβερό γεγονός όμως είναι ότι ακολούθησε εμφύλιος πόλεμος.

Κατά τους αρχαίους Έλληνες, σε έναν εμφύλιο σπαραγμό δεν υπάρχουν καλές και κακές αντίπαλες ομάδες. Και οι δύο πλευρές, όταν για διαφόρους λόγους τυφλώνονται από αδιαλλαξία και φανατισμό, συμβάλλουν το ίδιο στην καταστροφή της χώρας τους.

Δυστυχώς, οι αντιμαχόμενες παρατάξεις δεν είχαν την πολιτική και πολιτιστική ωριμότητα να διαπραγματευτούν με εξυπνάδα, διπλωματία και εντιμότητα τις θέσεις τους και, με τις αμοιβαίες υποχωρήσεις τους, να κερδίσουν σταδιακά δημοκρατικές και ανθρωπιστικές κατακτήσεις για το κοινωνικό σύνολο βάζοντας νερό στο κρασί των μικροπολιτικών τους φιλοδοξιών και της φανατικής τους εξάρτησης από ξένους παράγοντες.

Κάτι τέτοιο έγινε στη Γαλλία αμέσως μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Οι Γάλλοι αριστεροί, παρόλο που ήλεγχαν την εθνική αντίσταση κατά των Γερμανών, ήξεραν καλά ότι, αν επεδίωκαν την εξουσία και δεν τα κατάφερναν, η Γαλλία θα γινόταν προτεκτοράτο του Άγγλο-αμερικάνικου άξονα, που θα παρενέβαινε για την αποτροπή της απειλής κατά των συμφερόντων τους .

Στην Ελλάδα, που ήταν τότε μια χώρα υπό ανάπτυξη και χωρίς τη δύναμη της ευημερίας και ανεξαρτησίας που απολάμβαναν τα ισχυρά κράτη, η κατάσταση

ήταν διαφορετική. Έτσι δεν κατέστη δυνατόν οι πολωμένες πολιτικές παρατάξεις να καταφέρουν, ανεπηρέαστες από τις ξένες δυνάμεις που έλυναν και έδεναν στη χώρα μας, να έλθουν σε ουσιαστικό διάλογο για το εθνικό συμφέρον, όπως κάνουν όλοι, να προβούν σε ουσιαστικές συμφωνίες και εγγυήσεις και να δεσμευτούν έμπρακτα για τη διασφάλιση της μετέπειτα πολιτικής ομαλότητας, με στόχο την εδραίωση της δημοκρατίας και της κοινωνικής ανάπτυξης.

Με τις τότε νομοτέλειες, τα λάθη, αλλά και τα κοινωνικο-ιστορικά ελαφρυντικά όλων των πλευρών, ο εμφύλιος φάνηκε ότι ήταν αναπόφευκτος. Δεν είναι όμως αναπόφευκτη σήμερα η συνέχιση της μισαλλοδοξίας, της αξιολόγησης των γεγονότων μέσα από χρωματισμένους φακούς, της λογικής του άσπρου-μαύρου, του καλού και του κακού, της στερεότυπης - και αναχρονιστικής πλέον - φρασεολογίας.

Έτσι, μια κριτική ανάγνωση και γραφή του κειμένου των ιστορικών πεπραγμένων της μάχης της Μερίτσας, θα βοηθούσε να βρεθεί η θέση που της ανήκει στη σύγχρονη ελληνική ιστορία, χωρίς στερεότυπα και προκαταλήψεις.

Η κριτική προσέγγιση και γνώση τέτοιου είδους ιστορικών γεγονότων συμβάλλει στο φωτισμό των ψηφίδων, που συνθέτουν την πρόσφατη ιστορία και τον πολιτισμό μας.

Θα ήθελα όμως να σταθώ και σε κάτι ακόμα, που αξίζει να επισημανθεί: σε αυτή τη μάχη αναδεικνύεται η φιλοπατρία των συμμετεχόντων κοντινών μας προγόνων.

Αναφέρομαι στη φιλοπατρία τους, γιατί θεωρώ ότι συνδέεται με τα ενωτικά χαρακτηριστικά της μάχης της Μερίτσας, αλλά και γιατί στη χώρα μας εξακολουθεί το θέμα της φιλοπατρίας να είναι αρκετά παρεξηγημένο και νομίζω ότι χρειάζεται να τοποθετηθεί στις σωστές του διαστάσεις.

Στη μετεμφυλιακή περίοδο υπάρχει μια τάση από σημαντική μερίδα πολιτών να ταυτίζουν τη φιλοπατρία με τον εθνικισμό. Ιδιαίτερα στον πανεπιστημιακό χώρο που τον έχω ζήσει επί 30 χρόνια. Και μάλιστα τόσο, που όταν κανείς τολμήσει να εκφράσει μια φιλόπατρι άποψη, συνήθως κινδυνεύει να χαρακτηριστεί ως εθνικιστής.

Σαν να μην είναι οι πολίτες όλου του κόσμου ιστορικές και πολιτιστικές υπάρξεις και σαν να μην ήταν και ο αγώνας για πολιτιστική ταυτότητα και θετική εθνική αυτοαντίληψη βασική ανάγκη των ανθρώπων σε όλες τις χώρες. Εμείς μόνο θα πρέπει να είμαστε απάτριδες και αναχρονιστικοί διεθνιστές, τη στιγμή που αυτό δεν συμβαίνει πουθενά στη γη.

Διεθνισμός σημαίνει ύπαρξη εθνών και τα μέλη του κάθε έθνους έχουν ξεχωριστή εθνική ταυτότητα. Με την παγκοσμιοποίηση όμως, δηλαδή με το άνοιγμα στις διαφορετικότητες των λαών, υπάρχει ο κίνδυνος του πολιτισμικού ιμπεριαλισμού, το χειρότερο ίσως είδους ιμπεριαλισμού. Τα έθνη όμως που τα μέλη της έχουν εθνική ταυτότητα οι άλλες κουλτούρες δεν κυριαρχούν αλλά αφομοιώνονται.

Πώς όμως να αποκτήσουν οι νέοι μας εθνική ταυτότητα, όταν η εκπαίδευση δεν είναι τόσο ένα σημαντικό πολιτιστικό αγαθό και μια πολύτιμη αναπτυξιακή διαδικασία, όσο ένα μέσο για κοινωνική άνοδο και μελλοντική αποκατάσταση του καθενός;

Στην εκπαίδευσή μας σημασία δεν έχει το ουσιαστικό αντίκρισμα και το εγγενές ενδιαφέρον για τη μάθηση, αλλά το τυπικό αποτέλεσμα: το «χαρτί», που είναι το διαβατήριό για την εισαγωγή στα Πανεπιστήμια.

Κατ' αρχήν, δεν μαθαίνουμε την αρχαία ελληνική γλώσσα και φιλοσοφία με ενδιαφέροντα και αποτελεσματικό τρόπο. Τα παιδιά μας δεν διδάσκονται ιστορικές έννοιες με βιωματικές μεθόδους μέσω της διερεύνησης της **τοπικής** ιστορίας σε σύνδεση με την εθνική, αλλά περιορίζονται στην αποστήθιση των σχολικών βιβλίων, τα οποία πολλά από αυτά διαστρεβλώνουν τα ιστορικά γεγονότα για λόγους σκοπιμότητας.

Στις λεγόμενες προηγμένες χώρες οι μαθητές πρώτα μαθαίνουν την οικογενειακή τους ιστορία, μετά την τοπική και μετά την εθνική

Για τον λόγο αυτό η μάχη της Μερίτσας θα πρέπει να διδάσκεται με ένα τρόπο βιωματικό σε όλο τον νομό των Τρικάλων. Και όταν λέω βιωματικό εννοώ ότι πρέπει να κτιστεί για τη μάχη της Μερίτσας ένα Μουσείο ως ένα εκθεσιακός χώρος όπου οι μαθητές να το επισκέπτονται και να συζητούν με τους δασκάλους τους.

Στη χώρα μας αρκούμαστε στην κατάκτηση της εθνικής ταυτότητας μέσω εθνικιστικών κραυγών, συνθημάτων, μικρο-πολιτικών αντιλήψεων και με συζητήσεις περί παρελάσεων, αφήνοντας κατά μέρος την ουσία της κριτικής και αμερόληπτης εθνικής συνείδησης. Σε αυτό το πλαίσιο, η εμπειρική και κριτική μάθηση της τοπικής ιστορίας αποτελεί επίσης ένα σημαντικό εργαλείο.

Όμως, την ιστορία μας, είτε μας αρέσει, είτε όχι, την ώρα που γράφεται δεν πρέπει να τη θάβουμε, ούτε να τη μονοπωλούμε, πολύ δε περισσότερο από το φόβο μην πάρουν εύσημα και οι πολιτικοί μας αντίπαλοι.

Επικαλούμενοι κάποιιοι, αυτο-αποκαλούμενοι προοδευτικοί, μνήμες και λόγια της εποχής της δικτατορίας και του εμφυλίου, εξακολουθούν και σήμερα να φυσούν και το γιαούρτι και να τοποθετούν όλους αδιάκριτα στο ίδιο καλάθι κρεμώμενοι από ορισμένες φράσεις και αποσυνδέοντάς τις από το ευρύτερο σκεπτικό του καθενός.

Για όλους τους λόγους που προανέφερα, θεωρώ ότι έστω και μετά από 77 χρόνια, θα ήταν ευχής έργο:

- ο Δήμος Μετεώρων να ξεκινήσει τη διαδικασία για την αναγνώριση της μάχης της Μερίτσας ως «μάχης εθνικής» αντίστασης και να γίνει γνωστή αυτή η μάχη σε όλο το πανελλήνιο.

Σαν πρώτο βήμα να γίνει ένα συνέδριο με θέμα την περιοχή της Καλαμπάκας στην εθνική αντίσταση και με ειδική αναφορά στη μάχη αυτή.

- να δημιουργηθεί ένα μουσείο αφιερωμένο στη μάχη αυτή, το οποίο θα αποτελούσε, τόσο για τους μαθητές, όσο και για τους πολίτες, ένα ζωντανό εκπαιδευτικό βοήθημα

Το Μουσείο αυτό θα είναι ένας εκθεσιακός χώρος, όπου θα εκτίθενται ντοκουμέντα και υλικό σχετικά με τη μάχη, θα μπορούσε συμβολικά να στεγαστεί στον αναπαλαιωμένο σταθμό τρένου, στο λεγόμενο «18», μιας και αυτό ήταν το σημείο συνάντησης και συνομιλίας των πρωτεργατών της Μάχης.

Το απαραίτητο υλικό μπορεί να συγκεντρωθεί - και να υποστεί κατάλληλη για τη δημόσια προβολή του επεξεργασία - από μία πολυσυλλεκτική ομάδα που θα αναλάμβανε να φέρει σε πέρας το έργο αυτό.

Συμπολίτισσες και συμπολίτες είμαστε υποχρεωμένοι να σεβαστούμε τους προγόνους μας, που τόλμησαν να αφιερώσουν τη ζωή τους για την εθνική μας αξιοπρέπεια. Πρέπει οι νέοι μας να διδάσκονται για τις πολιτιστικές τους ρίζες ώστε να είναι υπερήφανοι για την καταγωγή τους και να μην αισθάνονται αμήχανα γι' αυτήν.

Στους σημερινούς δύσκολους καιρούς χρειάζεται να αφήσουμε κατά μέρος τις μικροπολιτικές μας διαφορές και να αντιμετωπίσουμε τους κινδύνους με εθνική ομοψυχία. Αυτό είναι το μήνυμα της μάχης της Μερίτσας.

